

Behandling av personuppgifter och IT

Sammanfattning

I detta betänkande behandlar utskottet ett antal motioner från allmänna motionstiden 2000 som rör frågor om behandling av personuppgifter och vissa frågor med beröring till IT-området.

Ett enigt konstitutionsutskott uttalade redan för två år sedan att en modern lagstiftning avseende behandling av personuppgifter måste utformas så att lagstiftningen är väl anpassad med hänsyn till den snabba utvecklingen på framför allt IT-området. Enligt utskottets mening var det därför av stor vikt att den svenska regeringen verkade inom EU för att en revidering av EG:s dataskyddsdirektiv skedde med inriktning att det är missbruk av personuppgifter som skall beivras. Utskottet understryker nu vikten av att regeringen inför kommissionens förestående rapport om direktivets genomförande intensifierar sitt arbete med att nationellt, men framför allt inom EU, ta fram förslag till och skaffa sig gehör för en missbruksmodell. Därutöver understryker utskottet vikten av att regeringen fortsätter arbetet såväl nationellt som i EU med att finna inslag av mer missbruksinriktad reglering som kan genomföras inom ramen för dataskyddsdirektivet och att regeringen förelägger riksdagen möjliga förslag i denna riktning. Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motionsyrkanden om att personuppgiftslagen (1998:204) bör ses över samt att regeringen bör ta initiativ till en revidering av dataskyddsdirektivet. I detta sammanhang avstyrker utskottet också ett motionsyrkande om att personuppgiftslagen skall upphävas. Detta görs med hänvisning till att dataskyddsdirektivet inte skulle kunna anses genomfört i svensk lagstiftning om personuppgiftslagen nu som en ensidig åtgärd upphävdes i sin helhet. Utskottet utgår vidare alltjämt från att regeringen i sitt arbete för en revidering av dataskyddsdirektivet kraftfullt agerar för att slå vakt om den svenska offentlighetsprincipen. Mot denna bakgrund och med hänvisning till pågående utredningsarbete avstyrker utskottet ett motionsyrkande om att regeringen inom EU bör ta initiativ till ett direktiv som bättre uppmärksammar balansen mellan offentlighet och insyn.

Vidare avstyrker utskottet en motion om att bestämmelsen i 21 § personuppgiftslagen bör ändras så att den inte hindrar en enskild från att behandla uppgifter om lagöverträdelse som avser den enskilde själv. Detta görs med hänvisning till att utskottet uppfattar gällande rätt så att något sådant hinder inte finns och att någon lagändring därför inte behövs.

Utskottet avstyrker vidare ett par motioner som syftar till ytterligare reglering när det gäller behandling av uppgift om personnummer i dels gravbrev, dels i samband med videouthyrning med motivering att det inte finns behov av ytterligare regler.

Därutöver avstyrker utskottet med hänvisning till sin tidigare bedömning en motion med yrkande om att det statliga personadressregistret bör avvecklas.

Avslutningsvis avstyrker utskottet två motionsyrkanden som tar sikte på att regeringen bör vidta åtgärder för att tillförsäkra bl.a. föräldrar särskild kunskap och hjälp för att de skall kunna skydda sina barn mot skadligt innehåll på Internet. Detta görs med hänvisning till det omfattande arbete som såväl nationellt som i EU bedrivs på detta område.

I betänkandet finns fyra reservationer och ett särskilt yttrande.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Innehållsförteckning.....	3
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	5
Utskottets överväganden	7
Översyn av personuppgiftslagen och EG:s dataskyddsdirektiv	7
Motionerna	7
Bakgrund.....	8
Dataskyddsdirektivet	8
Tidigare riksdagsbehandling	9
Pågående arbete inom Regeringskansliet	11
Utredningar	11
Utskottets ställningstagande	12
Samtycke vid behandling av personuppgifter om lagöverträdelse	14
Motionen	14
Bakgrund.....	14
Utskottets ställningstagande	15
Behandling av uppgift om personnummer	16
Bakgrund.....	16
Gravbrev.....	18
Motionen	18
Gällande bestämmelser.....	18
Utskottets ställningstagande	19
Registrering vid uthyrning av videofilmer	19
Motionen	19
Utskottets ställningstagande	19
Statens personadressregister.....	20
Motionen	20
Bakgrund.....	20
Dataskyddsdirektivet	20
Lagen (1998:527) om det statliga personadressregistret	21
Tidigare riksdagsbehandling	21
Pågående arbete.....	23
Utskottets ställningstagande	23
Internetombudsman m.m.....	24
Motionen	24
Bakgrund.....	24
Svenska åtgärder	24
Åtgärder inom EU	26
Tidigare riksdagsbehandling	27
Utskottets ställningstagande	27
Reservationer	29
1. Personuppgiftslagens upphävande (punkt 1).....	29

Förslag till lag om upphävande av personuppgiftslagen (1998:204)	29
2. Dataskyddsdirektivet och juridiska personer (punkt 4)	29
3. Statens personadressregister (punkt 8)	30
4. Internetombudsman (punkt 9).....	30
Särskilt yttrande.....	32
Förteckning över behandlade förslag.....	33
Motioner från allmänna motionstiden.....	33

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Med hänvisning till de motiveringar som framförs under Utskottets överväganden föreslår utskottet att riksdagen fattar följande beslut:

1. Personuppgiftslagens upphävande

Riksdagen avslår motion 2000/01:K341 yrkande 3.

Reservation 1 (c)

2. Översyn av personuppgiftslagen

Riksdagen avslår motion 2000/01:T718 yrkande 6.

3. Revidering av dataskyddsdirektivet

Riksdagen avslår motion 2000/01:K283.

4. Dataskyddsdirektivet och juridiska personer

Riksdagen avslår motion 2000/01:K341 yrkande 5.

Reservation 2 (c, fp)

5. Balans mellan offentlighet och integritet i dataskyddsdirektivet

Riksdagen avslår motion 2000/01:T718 yrkande 7.

6. Samtycke vid behandling av personuppgift om lagöverträdelser

Riksdagen avslår motion 2000/01:K270.

7. Behandling av uppgift om personnummer

Riksdagen avslår motionerna 2000/01:K260 och 2000/01:K325.

8. Statens personadressregister

Riksdagen avslår motion 2000/01:K241.

Reservation 3 (m)

9. Internetombudsman

Riksdagen avslår motion 2000/01:K252 yrkandena 1 och 2.

Reservation 4 (mp)

Stockholm den 22 mars 2001

På konstitutionsutskottets vägnar

Per Unckel

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Per Unckel (m), Göran Magnusson (s), Barbro Hietala Nordlund (s), Pär Axel Sahlberg (s), Kenneth Kvist (v), Ingvar Svensson (kd), Inger René (m), Kerstin Kristiansson Karlstedt (s), Kenth Högström (s), Björn von der Esch (kd), Nils Fredrik Aurelius (m), Per Lager (mp), Åsa Torstensson (c), Helena Bargholtz (fp), Britt-Marie Lindkvist (s) och Per-Samuel Nisser (m).

Utskottets överväganden

Översyn av personuppgiftslagen och EG:s dataskyddsdirektiv

Utskottets förslag i korthet

Ett enigt konstitutionsutskott uttalade redan för två år sedan att en modern lagstiftning avseende behandling av personuppgifter måste utformas så att lagstiftningen är väl anpassad med hänsyn till den snabba utvecklingen på framför allt IT-området. Enligt utskottets mening var det därför av stor vikt att den svenska regeringen verkade inom EU för att en revidering av EG:s dataskyddsdirektiv skedde med inriktning att det är missbruk av personuppgifter som skall beivras. Utskottet understryker nu vikten av att regeringen inför kommissionens förestående rapport om direktivets genomförande intensifierar sitt arbete med att nationellt, men framför allt inom EU, ta fram förslag till och skaffa sig gehör för en missbruksmodell. Därutöver understryker utskottet vikten av att regeringen fortsätter arbetet såväl nationellt som i EU med att finna inslag av mer missbruksinriktad reglering som kan genomföras inom ramen för dataskyddsdirektivet och att regeringen förelägger riksdagen möjliga förslag i denna riktning. Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motionsyrkanden om att personuppgiftslagen (1998:204) bör ses över samt att regeringen bör ta initiativ till en revidering av dataskyddsdirektivet. I detta sammanhang avstyrker utskottet också ett motionsyrkande om att personuppgiftslagen skall upphävas. Detta görs med hänvisning till att dataskyddsdirektivet inte skulle kunna anses genomfört i svensk lagstiftning om personuppgiftslagen nu som en ensidig åtgärd upphävdes i sin helhet. Utskottet utgår vidare alltfjämt från att regeringen i sitt arbete för en revidering av dataskyddsdirektivet kraftfullt agerar för att slå vakt om den svenska offentlighetsprincipen. Mot denna bakgrund och med hänvisning till pågående utredningsarbete avstyrker utskottet ett motionsyrkande om att regeringen inom EU bör ta initiativ till ett direktiv som bättre uppmärksammar balansen mellan offentlighet och insyn.

Motionerna

I motion 2000/01:K283 av Per Unckel m.fl. (m) anförs att dataskyddsdirektivet innebär att skyddet för den personliga integriteten måste garanteras ha en viss nivå även i nationell lagstiftning. Lagstiftningen har emellertid visat sig ha avgörande brister, vilka i stor utsträckning härrör från direktivet. Motion-

ärerna anför att varken direktivet eller personuppgiftslagen beaktar den snabba tekniska utveckling som skett och hela tiden pågår. Att ha en lagstiftning som bygger på en hantering av en ständigt ökande mängd personuppgifter i stället för att reglera missbruk är enligt motionärerna otillfredsställande. De anser att hanteringsmodellen bygger på en föråldrad struktur som inte tar hänsyn till utvecklingen i samhället. Enligt motionärerna kunde denna modell möjligen anses befogad så länge endast ett relativt begränsat antal personer kunde komma i kontakt med personuppgifter i datasystemen. I dag, när verkligen är en helt annan, måste lagstiftningen och det direktiv den bygger på ses över. Motionärerna anför att Sverige under det svenska ordförandeskapet i EU bör ta nödvändiga initiativ för en revidering av direktivet. Förändringsarbetet bör utgå från att det är missbruk av personuppgifter som skall beivras. Detta bör ges regeringen till känna.

I motion 2000/01:K341 av Åsa Torstensson m.fl. (c) anføres att Centerpartiet upprepade gånger har krävt långtgående förändringar av personuppgiftslagen och ett intensifierat arbete för att värna det fria ordet. Då detta uppenbarligen förefaller vara en oframkomlig väg menar motionärerna att riksdagen bör besluta att personuppgiftslagen skall upphöra att gälla (*yrkande 3*).

Därutöver anför motionärerna att regeringen måste intensifiera det arbete som görs inom ramen för EU för att förändra dataskyddsdirektivet och som syftar till att stärka yttrandefriheten i hela unionen. Särskilt angeläget är det nu att förhindra att en utvidgning av dataskyddet till att omfatta juridiska personer. Detta bör ges regeringen till känna (*yrkande 5*).

I motion 2000/01:T718 av Eva Flyborg m.fl. (fp) anføres att det är uppenbart att personuppgiftslagen är betydligt skarpare än vad dataskyddsdirektivet föreskriver. Enligt motionärernas uppfattning måste regeringen skyndsamt göra en översyn av personuppgiftslagen i syfte att noga analysera om lagen har fått en mer långtgående begränsning än vad direktivet anger. I detta arbete bör andra länders genomförande av direktivet noga studeras. Detta bör ges regeringen till känna (*yrkande 6*).

Vidare erinras i motionen om att Folkpartiet tidigare har velat ge regeringen i uppdrag att ta initiativ till en ändring av EG:s dataskyddsdirektiv så att inga tveksamheter skulle kvarstå när det gäller direktivets förenlighet med den svenska offentlighetsprincipen. Motionärerna påpekar att ännu så länge har inte någon revidering gjorts. Enligt motionärerna bör riksdagen ge regeringen i uppdrag att omgående inom EU ta initiativ till att ett arbete på ett direktiv som bättre uppmärksammar behovet av balans mellan offentlighet och integritet snarast kommer till stånd (*yrkande 7*).

Bakgrund

Dataskyddsdirektivet

Den 24 oktober 1995 antogs Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG om skydd för enskilda personer med avseende på behandlingen av

personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter (dataskyddsdirektivet). I Sverige har direktivet genomförts genom personuppgiftslagen (1998:204) som trädde i kraft den 24 oktober 1998.

Bestämmelserna i direktivet innebär att det är själva hanteringen av personuppgifter som regleras. Direktivet bygger således på en vittomfattande hanteringsmodell. Vid direktivets genomförande anförde regeringen att en lagstiftning som reglerar i princip all hantering av personuppgifter måste införas på grund av direktivet. I sitt förslag till personuppgiftslag valde regeringen därför att i huvudsak låta lagen följa direktivets text och struktur. Enligt regeringen fanns det dock starka skäl för att verka för att det blir möjligt att gå ifrån en lagstiftning efter en vittomfattande hanteringsmodell. Regeringen avsåg att på lämpligt sätt utnyttja Sveriges inflytande i EU för att påverka i en sådan riktning (prop. 1997/98:44 s. 35 f.).

Enligt artikel 33 i dataskyddsdirektivet skall kommissionen senast den 24 oktober 2001 avge en rapport om genomförandet av direktivet, eventuellt försedd med lämpliga ändringsförslag.

Tidigare riksdagsbehandling

Vid behandlingen av proposition 1997/98:44 med förslag om en personuppgiftslag såg konstitutionsutskottet med tillfredsställelse på att regeringen avsåg att såväl nationellt som inom EU-samarbetet verka för att det skulle bli möjligt att gå ifrån hanteringsmodellen (bet. 1997/98:KU18).

När det gällde direktivets förhållande till offentlighetsprincipen framhöll konstitutionsutskottet bl.a. att offentlighetsprincipen med sin avgörande betydelse för den fria åsiktsbildningen utgör en omistlig del av vårt konstitutionella system. Utskottet anförde att offentlighetsreglerna är vår nationella angelägenhet och att gemenskapsinstitutionerna inte hade någon befogenhet att harmonisera reglerna på detta område. Vidare hänvisade utskottet till sitt tidigare uttalande om att, om det skulle uppkomma en konflikt inom det område där EU-institutionerna har befogenhet att fatta beslut, det borde vara möjligt att med framgång hävda den centrala ställning som offentlighetsprincipen (och meddelarfriheten) har i vårt konstitutionella system. Enligt utskottets mening hade vad som förevarit i det nu aktuella ärendet inte gett anledning till någon annan bedömning. Det fanns enligt utskottet således varken med hänsyn till offentlighetsprincipen som sådan eller vad som förevarit i det aktuella ärendet anledning att, såsom begärdes i en motion, göra en omprövning av nuvarande offentlighetslagstiftning. Motionen avstyrktes därför.

Utskottet anförde vidare att i enlighet med det anförda saknades anledning att, såsom yrkades i en motion, begära att regeringen skulle ta initiativ till en ändring av dataskyddsdirektivet så att inga tveksamheter kunde råda huruvida en normkollision förelåg mellan direktivet och svenska bestämmelser om allmänna handlingars offentlighet.

Utskottet behandlade under våren 1999 ett antal motioner med yrkanden om en ny integritetslagstiftning och om en revidering av dataskyddsdirektivet i syfte att åstadkomma ett mer modernt regelverk, som tar sikte på missbruk av

personuppgifter. I detta sammanhang uttalade utskottet ånyo att en revidering av direktivet måste ske (bet. 1998/99:KU15). Enligt utskottets mening var det av stor vikt att den svenska regeringen med kraft verkade inom EU för att en revidering av direktivet skulle ske. Vidare uttalade utskottet att en översyn borde göras i syfte att, så långt det är möjligt inom dataskyddsdirektivets ram, åstadkomma en förändring av den svenska lagstiftningen i den riktning som föreslogs i motionerna. Enligt utskottets mening borde – i avvaktan på en teknikoberoende integritetslagstiftning – intensifierade åtgärder vidtas för att åstadkomma en lagstiftning som syftar till att ingripa mot missbruk av personuppgifter och inte mot själva hanteringen av sådana uppgifter. Med bifall till motionerna ansåg utskottet att detta skulle ges regeringen till känna.

I detta sammanhang behandlade konstitutionsutskottet också en motion med yrkande om att regeringen borde ta initiativ inom EU för att i lagstiftningen om behandling av personuppgifter göra undantag för allmänna handlingar (bet. 1998/99:KU15). Härvid erinrade utskottet om att den i ett tidigare avsnitt i samma betänkande uttalat sig för att regeringen skall verka inom EU för att en revidering av dataskyddsdirektivet sker. Utskottet utgick från att regeringen i detta sammanhang, liksom tidigare, kraftfullt agerar för att slå vakt om den svenska offentlighetsprincipen. Något intiativ från utskottets sida med anledning av motionen var enligt utskottets mening inte påkallat. Motionen avstyrktes därför.

Genom lagstiftning som trädde i kraft den 1 januari 2000 infördes lättnader i personuppgiftslagens förbud mot överföring av personuppgifter till tredje land. I samband med utskottets behandling av propositionen 1999/2000:11 *Personuppgiftslagens överföringsregler* togs också upp motionsyrkanden som tog sikte på en revidering av dataskyddsdirektivet och en översyn av personuppgiftslagen (bet. 1999/2000:KU7). I sin bedömning noterade utskottet att regeringen i EU-samarbetet hade påtalat de problem som uppmärksammats i den svenska debatten samt tagit intiativ till en seminarierie där företrädare för medlemsstaterna skulle få möjlighet att presentera sin lagstiftning och diskutera tillämpningsproblem som uppstått i de olika länderna. Utskottet noterade också att det var regeringens föresats att använda tiden fram till hösten 2001, då kommissionen senast skall föreslå nödvändiga förändringar av direktivet, för att främja att ett förslag till revidering läggs fram och för att öka förståelsen för de ändringar som enligt svensk uppfattning är önskvärda. Utskottet, som inte gjorde någon annan bedömning än den som gjorts våren 1999, konstaterade att regeringen i EU-samarbetet verkade för en revidering av dataskyddsdirektivet. Motionerna avstyrktes därmed.

Vidare utgick utskottet från att regeringen skulle fortsätta arbetet med att undersöka alternativa lagstiftningsmetoder samt att noga överväga vilka ytterligare inslag av en mer missbruksinriktad reglering som kunde genomföras inom ramen för dataskyddsdirektivet. Utskottet vidhöll sin bedömning från våren 1999 och avstyrkte de aktuella motionerna.

Utskottet har nyligen i ett yttrande till finansutskottet över proposition 2000/01:27 *En ny statistiklagstiftning* behandlat en motion med yrkande om

en grundlig översyn av personuppgiftslagens bestämmelser. I detta sammanhang anförde utskottet att regeringen är verksam inom EU för att bana väg för svenska synpunkter inför den förestående översynen av dataskyddsdirektivet. Utskottet anförde vidare att regeringen inom ramen för ett samråd med företrädare för riksdagspartierna bereder åtgärder för att så långt som möjligt tillmötesgå de krav som ställs på ett mer modernt regelverk. Utskottet hade inte skäl att nu lägga något till sina tidigare uttalanden i frågan om personuppgiftslagen, utan ansåg att resultatet av det arbete för en förändring av lagen som nu pågår bör inväntas.

Pågående arbete inom Regeringskansliet

Inom Regeringskansliet pågår ett arbete med en offentlig utvärdering av EG:s dataskyddsdirektiv. Ett led i detta arbete är den ovan nämnda samrådsgruppen med representanter från samtliga riksdagspartier. Samrådsgruppen kan ses som en del i regeringens strävan efter bredast möjliga förankring av förberedelserna för en kommande revision av dataskyddsdirektivet i riktning mot en missbruksmodell.

Inför EG-kommissionens rapport hösten 2001 om genomförandet av dataskyddsdirektivet vill Justitiedepartementet ha in underlag för att bedöma vilka konkreta problem som direktivet kan ha orsakat samt synpunkter på hur direktivet skulle kunna skrivas om för att undvika eventuella problem. Justitiedepartementet har därför bjudit in alla intresserade att senast den 30 mars komma in med svar på en enkät som utformats för utvärdering av dataskyddsdirektivet. Enkäten finns tillgänglig på Justitiedepartementets hemsida (www.regeringen.se). Den har också skickats till ett antal utvalda instanser, som har beretts möjlighet att besvara enkäten.

Justitiedepartementet har också utarbetat ett diskussionsförslag på en förenklad reglering av skyddet för personuppgifter. Förslaget är avsett att användas som underlag vid kontakterna inom bl.a. EU. Den föreslagna regleringen är inriktad på att förhindra missbruk av personuppgifter vid vardaglig hantering av löpande text och ljud- och bilduppgifter. Förslaget finns presenterat på Justitiedepartementets hemsida som ett utkast till en ny artikel i dataskyddsdirektivet. Vidare presenteras andra förslag till mindre justeringar av vissa artiklar i direktivet som, enligt departementet, har visat sig medföra tillämpningssvårigheter. Diskussionsförslaget har också diskuterats i det IT-rättsliga observatoriet hos IT-kommissionen i november 2000. Det har därutöver funnits tillgängligt i den ovan nämnda samrådsgruppens arbete.

Utredningar

Mediegrundlagsutredningen (Ju 1999:01) har i uppdrag att bl.a. analysera behovet av och förutsättningarna för en mer teknikberoende grundlagsreglering av yttrandefriheten. Utredningen skall avlämna sitt betänkande den 29 mars 2001.

Regeringen har tidigare aviserat att den avser att tillsätta en parlamentarisk kommitté med uppgift att kartlägga, analysera och utvärdera sådan lagstift-

ning som berör den enskildes integritet (jfr bet. 1999/2000:JuU8 s. 6 f.). Utskottet har inhämtat att Regeringskansliet planerar att kommittén skall kunna tillkallas under våren 2001.

Offentlighets- och sekretesskommittén (Ju 1999:06) skall bl.a. göra en allmän översyn av sekretesslagen (1980:100). I denna översyn ingår att undersöka i vilken utsträckning lagen kan förbättras, t.ex. genom att onödiga bestämmelser upphävs och att lagen görs mer överskådlig, med bibehållen balans mellan intresset av offentlighet och insyn å ena sidan och integritets- och andra sekretesskyddsintressen å den andra (dir. 1998:32).

Utskottets ställningstagande

Ett EG-direktiv har inte i sig direkt tillämplighet i nationell lagstiftning. Detta innebär att ett direktiv inte automatiskt utgör en del av medlemsstaternas interna rätt. I stället fordras att direktivet omsätts till en nationell rättsakt för att få internrättslig verkan i respektive medlemsstat. Av artikel 32.1 i dataskyddsdirektivet följer sålunda att medlemsstaterna skulle ha satt i kraft de lagar och andra författningar, som är nödvändiga för att följa direktivet, senast den 24 oktober 1998. Som redovisats ovan har direktivet genomförts i Sverige genom personuppgiftslagen. Vid lagens införande delade riksdagen regeringens bedömning att det inte var möjligt att uppfylla skyldigheten att genomföra direktivet på annat sätt än genom att införa en lagstiftning av den modell som regeringen föreslagit. Att nu, i enlighet med vad som anförs i motion 2000/01:K341 (yrkande 3), upphäva personuppgiftslagen skulle enligt utskottets mening innebära att direktivet inte är genomfört i svensk lagstiftning. Visserligen torde principen om att EG-direktiv i vissa avseenden har s.k. direkt effekt innebära att de rättigheter och skyldigheter som direktivet grundar i viss utsträckning kan åberopas inför domstolar och myndigheter, även om direktivet inte är genomfört i nationell lagstiftning. Denna omständighet befriar dock inte medlemsstaterna från deras skyldighet att genomföra direktivet i nationell lagstiftning. Enligt utskottets mening finns således inte något utrymme för Sverige att nu som en ensidig åtgärd upphäva personuppgiftslagen i dess helhet. En sådan åtgärd skulle inte heller vara förenlig med bestämmelsen i 2 kap. 3 § regeringsformen om att varje medborgare i den utsträckning som närmare anges i lag skall skyddas mot att hans personliga integritet kränks genom att uppgifter om honom registreras med automatisk databehandling. Den nämnda motionen bör därför avslås i aktuell del.

I motion 2000/01:T718 av Eva Flyborg m.fl. (fp) anförs att regeringen skyndsamt måste göra en översyn av personuppgiftslagen i syfte att noga analysera om lagen har fått en mer långtgående begränsning än vad dataskyddsdirektivet anger (yrkande 6). Som redovisats ovan har genom lagstiftning, som trädde i kraft den 1 januari 2000, införts lättnader i personuppgiftslagens förbud mot överföring av personuppgifter till tredje land. Regeringen har vidare såväl inom EU-samarbetet som i Sverige, bl.a. genom en seminarierie i EU och genom samråd med de svenska riksdagspartierna, tagit

initiativ för att få diskutera och överväga frågor om gällande direktivs genomförande i nationell lagstiftning. Det kan också noteras att resultatet av Mediegrundlagsutredningens arbete kan komma att ytterligare belysa frågan om förhållandet mellan direktivet och den svenska grundlagsfästa tryck- och yttrandefriheten. Utskottet vill understryka vikten av att regeringen fortsätter arbetet såväl nationellt som i EU med att finna inslag av en mer missbruksinriktad reglering som kan genomföras inom ramen för EG-direktivet och att regeringen förelägger riksdagen möjliga förslag i denna riktning. Mot denna bakgrund är det enligt utskottets mening inte nödvändigt att riksdagen vidtar någon åtgärd med anledning av vad som anförs i motionen. Den avstyrks därför i berörd del.

Ett enigt konstitutionsutskott uttalade redan för två år sedan att en modern lagstiftning avseende behandling av personuppgifter måste utformas så att lagstiftningen är väl anpassad med hänsyn till den snabba utvecklingen på framför allt IT-området. Enligt utskottets mening var det därför av stor vikt att den svenska regeringen inom EU verkade för att en revidering av direktivet skedde med inriktning att det är missbruk av personuppgifter som skall beivras. Utskottet är alltjämt av samma uppfattning och kan konstatera att någon revidering av direktivet ännu inte har skett. Som redovisats ovan har Justitiedepartementet inför kommissionens rapport innevarande höst om genomförandet av direktivet bjudit in allmänheten att delta i utvärderingen av personuppgiftslagen och direktivet. Syftet med utvärderingen är att i enlighet med riksdagens och regeringens vilja uppnå att EG-direktivet skrivs om så att det är mer inriktat på att ingripa mot missbruk vid behandling av personuppgifter än att reglera själva hanteringen av sådana uppgifter. Den ovan nämnda samrådsgruppen är också en del i denna utvärdering. Enligt utskottets mening är det dock av stor vikt att regeringen inför kommissionens förestående rapport intensifierar sitt eget arbete med att nationellt, men framför allt inom EU, ta fram förslag till och skaffa sig gehör för en missbruksmodell. Utskottet vill understryka vikten av att regeringen arbetar med den inriktning som utskottet angett, men anser att något tillkännagivande i enlighet med vad som anförs i motion 2000/01:K283 inte är erforderligt. Motionen avstyrks därför.

Utskottet vill framhålla att i regeringens arbete med att verka för en revidering av dataskyddsdirektivet torde en självklar utgångspunkt vara att direktivet inte skall utsträckas till att omfatta också juridiska personer. Någon åtgärd från riksdagens sida med anledning av vad som anförs i motion 2000/01:K341 yrkande 5 behövs därför inte. Motionen avstyrks därmed i denna del.

I enlighet med vad utskottet anfört tidigare utgår utskottet alltjämt från att regeringen i sitt arbete för en revidering av dataskyddsdirektivet kraftfullt agerar för att slå vakt om den svenska offentlighetsprincipen. Mot bakgrund av uppdraget till Offentlighets- och sekretesskommittén att göra en allmän översyn av sekretesslagen finns det vidare anledning att utgå från att kommittén kommer att behandla frågan om hur avvägningen mellan insyns- respektive integritetsintressen skall göras och komma till uttryck i den svenska

lagstiftningen, särskilt när det gäller bestämmelsen i 7 kap. 16 § sekretesslagen. Denna bestämmelse innebär i dag att en myndighet inte skall lämna ut en personuppgift, om det kan antas att ett utlämnande skulle medföra att uppgiften behandlas i strid med personuppgiftslagen. Utgångspunkten för kommitténs översyn är att balansen bibehålls mellan intresset av offentlighet och insyn å ena sidan och integritets- och andra sekretesskyddsintressen å andra sidan. Mot denna bakgrund är enligt utskottets mening någon åtgärd från riksdagens sida med anledning av vad som anförs i motion 2000/01:T718 yrkande 7 inte nödvändig. Motionen bör därför avslås i denna del.

Samtycke vid behandling av personuppgifter om lagöverträdelser

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker ett motionsyrkande om att bestämmelsen i 21 § personuppgiftslagen bör ändras så att den inte hindrar en enskild från att behandla uppgifter om lagöverträdelser som avser den enskilde själv. Detta görs med hänvisning till att utskottet uppfattar gällande rätt så att något sådant hinder inte finns och att någon lagändring därför inte behövs.

Motionen

I motion 2000/01:K270 av Ingvar Svensson m.fl. (kd) påpekas att principen om samtycke inte omfattar uppgifter enligt 21 § personuppgiftslagen. Detta innebär enligt motionärerna allvarliga inskränkningar i yttrandefriheten. Den som har dömts för brott och anser sig oskyldigt dömd har ingen möjlighet att lägga fram sin sak för offentligheten via Internet. Däremot kan personen i fråga skriva en tidningsartikel som, om den blir publicerad, kan läggas in på Internet. I så fall gäller inte inskränkningen i 21 §. Denna obalans i synen på yttrandefrihet bör enligt motionärerna justeras. 21 § personuppgiftslagen bör därför justeras så att även personuppgifter som avses i lagrummet får publiceras om det sker med den berördes samtycke. Riksdagen bör besluta om en lagändring med ett sådant innehåll.

Bakgrund

Enligt artikel 8.5 i dataskyddsdirektivet får behandling av uppgifter om lagöverträdelse, brottmålsdomar eller säkerhetsåtgärder utföras endast under kontroll av en myndighet – om lämpliga skyddsåtgärder finns i nationell lag – med förbehåll för de ändringar som medlemsstaterna kan tillåta med stöd i nationella bestämmelser som innehåller lämpliga och specifika skyddsåtgärder. Ett fullständigt register över brottmålsdomar får dock föras endast under kontroll av en myndighet.

Bestämmelserna i artikel 8.5 i dataskyddsdirektivet har genomförts genom 21 § personuppgiftslagen. Enligt denna bestämmelse är det förbjudet för andra än myndigheter att behandla personuppgifter om lagöverträdelse som innefattar brott, domar i brottmål, straffprocessuella tvångsmedel eller administrativa lagöverträdelse. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från förbudet i första stycket. Vidare får regeringen i enskilda fall besluta om undantag från förbudet i första stycket. Regeringen får också överlåta åt tillsynsmyndigheten att fatta sådana beslut.

I förarbetena till personuppgiftslagen (prop. 1997/98:44 s. 75 f.) anförde regeringen att uppgifter om lagöverträdelse, brottmålsdomar m.m. otvivelaktigt är av så känslig natur att vem som helst inte bör få hantera uppgifterna hur som helst. Å andra sidan stod det klart att myndigheter ofta behövde hantera just sådana uppgifter för att kunna fullgöra de samhällsuppdrag som lagts på dem. Regeringen framhöll att det framgår av de föreskrifter som reglerar respektive myndighets verksamhet i vilken utsträckning myndigheter får hantera sådana uppgifter. Enligt regeringen var det därför ändamålsenligt att i den nya lagen ta in en grundläggande bestämmelse om att det är förbjudet för andra än myndigheter att behandla uppgifter om lagöverträdelse, domar i brottmål m.m. Regeringen anförde vidare att bestämmelsen borde kompletteras med ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om undantag från förbudet, eftersom det kunde finnas fall där det var befogat att enskilda behandlar sådana uppgifter. En möjlighet till dispens i enskilda fall borde enligt regeringen också finnas.

Enligt 8 § personuppgiftsförordningen (1998:1191) får Datainspektionen meddela föreskrifter om undantag från förbudet i 21 §. Datainspektionen får också i enskilda fall besluta om undantag från förbudet.

Datainspektionen har utfärdat föreskrifter om undantag från förbudet i 21 § personuppgiftslagen (DIFS 1998:3). Enligt dessa föreskrifter får utan hinder av förbudet i 21 § personuppgiftslagen uppgifter om lagöverträdelse m.m. behandlas i vissa särskilt angivna fall, bl.a. om behandlingen är nödvändig för att fullgöra en föreskrift på socialtjänstområdet.

Utskottets ställningstagande

I motion 2000/01:K270 aktualiseras frågan om dataskyddsdirektivets respektive personuppgiftslagens bestämmelser innebär ett krav på samtycke för att en enskild person skall få behandla uppgifter om sig själv på ett sätt som omfattas av lagen, dvs. behandling på helt eller delvis automatiserad väg eller i manuella register.

Enligt artikel 1.1 i dataskyddsdirektivet anges som direktivets syfte att medlemsstaterna i enlighet med direktivet skall skydda fysiska personers grundläggande fri- och rättigheter, särskilt rätten till privatliv, i samband med behandling av personuppgifter. Vidare framgår av punkt 10 i direktivets ingress att ändamålet med den nationella lagstiftningen om behandling av per-

sonuppgifter är att skydda grundläggande fri- och rättigheter, särskilt den rätt till privatlivet som erkänns både i artikel 8 i den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna och i gemenskapens allmänna rättsprinciper. Av denna anledning får tillnärmningen av den nationella lagstiftningen inte medföra någon inskränkning i det skydd de grundläggande fri- och rättigheterna ger, utan skall i stället syfta till att garantera en hög skyddsnivå inom gemenskapen.

Utskottet vill framhålla att i den rätt till skydd för privatlivet som direktivet särskilt tar sikte på ingår en allmän rätt att lämnas i fred när det gäller den privata sfären (jfr SOU 1993:40, del B s. 58). Med en sådan utgångspunkt för direktivets tillämpningsområde får det enligt utskottets mening anses främmande att direktivet samtidigt skulle syfta till att reglera den enskildes rätt att behandla uppgifter om sig själv. Om direktivet hade ett sådant syfte, skulle det vidare innebära en inskränkning i andra grundläggande fri- och rättigheter som det, i enlighet med vad som har redovisats ovan, avser att skydda. Utskottet vill därutöver framhålla att begreppen ”den registeransvarige”, ”den registrerade” respektive ”tredje man” i direktivets bestämmelser, samt motsvarande begrepp i personuppgiftslagen, uppenbarligen tar sikte på skilda objekt.

Mot bakgrund av det anförda uppfattar utskottet gällande rätt så att frånvaron av en samtyckesbestämmelse i 21 § personuppgiftslagen inte förhindrar en enskild att behandla sådana uppgifter som avses i lagrummet och som utgör uppgifter om den enskilde själv. Någon lagändring behövs därför inte. Motionen avstyrks.

Behandling av uppgift om personnummer

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker ett par motionsyrkanden som syftar till ytterligare reglering när det gäller behandling av uppgift om personnummer i dels gravbrev, dels i samband med videothyrdning med motiveringen att det inte finns behov av ytterligare regler.

Bakgrund

I artikel 8.7 i dataskyddsdirektivet sägs att medlemsstaterna skall bestämma på vilka villkor ett nationellt identifikationsnummer eller något annat vedertaget sätt för identifiering får behandlas.

Enligt 22 § personuppgiftslagen får uppgifter om personnummer eller samordningsnummer behandlas utan samtycke bara när det är motiverat med hänsyn till

- a) ändamålet med behandlingen,
- b) vikten av en säker identifiering, eller
- c) något annat beaktansvärt skäl.

Vidare framgår av 50 § c att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer i fråga om automatiserad behandling får meddela närmare föreskrifter om i vilka fall behandling av personnummer är tillåten.

Enligt 15 § personuppgiftsförordningen har Datainspektionen bemyndigats att meddela närmare föreskrifter om i vilka fall användning av personnummer är tillåten.

Av förarbetena till personuppgiftslagen framgår att de bestämmelser om användningen av personnummer som fanns i den tidigare gällande datalagen (1973:289) i princip oförändrade har förts över till den nya lagen. I proposition 1997/98:44 påpekades att om någon ger sitt samtycke är det självklart att personnummer får behandlas (s. 77).

Användningen av personnummer begränsades genom ändringar i datalagen 1992. Dessförinnan fanns inga särskilda bestämmelser i lag eller förordning som förbjöd eller begränsade en sådan användning. I proposition 1990/91:60 föreslog regeringen att personnummer enligt en ny bestämmelse i datalagen skulle få registreras endast om det var påkallat med hänsyn till registrets ändamål, vikten av en säker identifiering eller av annat godtagbart skäl (s. 62 f.). Regeringen anförde bl.a. att härigenom markerades att det skulle vara fråga om skäl av ett sådant slag som objektivt framstod som befogat (s. 69). Man kunde enligt regeringen uttrycka det så att den registeransvarige har bevisbördan för att personnummer skall få finnas i ett personregister och att Datainspektionen skall pröva halten i de skäl som åberopas. Regeringen ansåg att fall där det kunde finnas sådana objektiva skäl var bl.a. vissa forskningsregister och andra register där det är särskilt viktigt med en säker identifiering, t.ex. för att tillgodose framtida forskningsbehov.

Vid sin behandling av propositionen anförde konstitutionsutskottet att det funnits och alltjämt fanns ett behov såväl hos enskilda som hos det allmänna av ett administrativt lätthanterligt hjälpmedel av det slag som personnummer utgjorde (bet. 1990/91:KU11). Utskottet delade regeringens bedömning att personnumret i sig knappast kunde betraktas som integritetskränkande. Där emot kunde det användas på ett sätt som medförde ökad risk för integritetskränkningar. Vad som enligt utskottets mening emellertid var av större betydelse från integritetssynpunkt var de ADB-baserade personregistrens omfattning, ändamål och innehåll, samkörning av olika register samt utformningen av offentlighets-, data- och sekretesslagstiftningen. Utskottet konstaterade att personnummer ofta används slentrianmässigt och oöverlagt, vilket hade gett upphov till oro och kritik hos allmänheten. I likhet med regeringen ansåg utskottet att det därför fanns skäl att reglera användningen av personnummer. Utskottet delade regeringens bedömning att det skulle göras genom en komplettering av datalagen. Emellertid ansåg utskottet att regeringens förslag inte helt tillgodosåg det krav på restriktivitet som borde ställas på användningen av personnummer i ADB-register. Utskottet förordade därför att första meningen i 7 § datalagen skulle få följande lydelse: ”I fråga om personnummer gäller dessutom att registrering får ske endast när det är klart motiverat med

hänsyn till registrets ändamål, vikten av en säker identifiering eller av annat beaktansvärt skäl.”

Riksdagen beslutade i enlighet med utskottets förslag (rskr. 1990/91:160).

Gravbrev

Motionen

I motion 2000/01:K260 av Runar Patriksson (fp) anförs att det skulle vara till gagn både för gravrättsinnehavare och huvudmännen för begravningsverksamheten med gravrättsinnehavarens personnummer i gravbrevet. Enligt motionären är kravet på ett ständigt uppdaterat register större än tidigare i och med att fritt gravunderhåll inte kan ingå i begravningsavgiften. Detta är i stället en tjänst som församlingarna/kyrkoförvaltningarna i många fall erbjuder. Problemet är emellertid anmälningsskyldigheten. Det går åt mycket arbetstid till efterforskningar, eftersom man inte har personnummer till hjälp. Motionären anför att det bör ges regeringen till känna att vad som i motionen anförts om att införa en bestämmelse i begravningskungörelsen att gravbrev också skall innehålla personnummer på den till vilken gravrätt upplåtits respektive överlåtits.

Gällande bestämmelser

Enligt 7 kap. 7 § begravningslagen (1990:1144) skall upplåtaren av gravrätt utfärda gravbrev till bevis om att gravrätten upplåtits.

Vidare sägs i 7 kap. 16 § samma lag att den avlidne gravrättsinnehavarens dödsbo inom sex månader från dödsfallet skall till upplåtaren anmäla vem eller vilka gravrätten har gått över till, eller att det inte finns någon som gravrätten har gått över till.

I begravningsförordningen (1990:1147) finns bestämmelser som ansluter till begravningslagen. Där sägs i 4 § att den som förvaltar en allmän begravningsplats skall föra en gravbok eller ett gravregister.

Enligt 5 § skall vidare det i gravboken eller gravregistret för varje belagd eller upplåten gravplats anges bl.a. namn, personnummer och adress på den eller dem som gravplatsen har upplåtits, överlåtits eller gått över till. Namn och personnummer skall också anges på den som gravsatts inom gravplatsen.

I 7 § första stycket sägs att ett gravbrev skall innehålla uppgifter om vem eller vilka gravrätten har upplåtits till, vilken gravplats som upplåtelsen avser, upplåtelsestiden, de villkor som gäller för upplåtelsen och vem eller vilka gravrätten skall gå över till, om det har bestämts vid upplåtelsen.

I gravbrevet skall det enligt andra stycket också finnas en upplysning om den anmälningsskyldighet som den avlidne gravrättsinnehavarens dödsbo har enligt 7 kap. 16 § begravningslagen (1990:1144).

Om gravrättsinnehavaren under upplåtelsestiden genom ett skriftligt förordnande har bestämt vem eller vilka gravrätten skall gå över till, bör enligt 8 §

upplåtaren låta anteckna det i gravbrevet. Vidare bör upplåtaren i gravbrevet också låta anteckna vem eller vilka som gravrätten har gått över eller överlåtit till.

Utskottets ställningstagande

Av bestämmelserna i begravningsförordningen framgår att den som förvaltar en allmän begravningsplats skall föra en gravbok eller ett gravregister. I gravboken eller i gravregistret skall för varje upplåten gravplats anges bl.a. namn, personnummer och adress på den eller dem som gravplatsen har upplåtits, överlåtit eller gått över till. Avsikten är således att gravrättens övergång till olika innehavare skall kunna följas genom anteckningar i gravboken eller registret. I detta sammanhang skall, som framgått, personnummer anges. Syftet med gravbrev är däremot att för gravrättsinnehavaren tjäna som bevis om gravrätt. Enligt utskottets mening synes det mot denna bakgrund vara tillräckligt att personnummer anges i gravboken eller gravregistret. Något behov av att reglera att upplåtare av gravplats skall ange personnummer också i gravbrev föreligger således inte. Motion 2000/01:K260 bör därför avslås.

Registrering vid uthyrning av videofilmer

Motionen

I motion 2000/01:K325 av Carina Hägg (s) anføres att i den praxis som utarbetats av Datainspektionen får vanliga kundregister normalt inte innehålla personnummer. Endast om det på grund av verksamhetens art är särskilt viktigt att personförväxling inte sker kan register med personnummer tillåtas. Motionären anser att det inte är nödvändigt med personnummer för att få hyra en videofilm. Hon anser att denna rätt inte skall finnas för videobutikerna. Detta bör ges regeringen till känna.

Utskottets ställningstagande

Som framgår av redovisningen ovan har reglerna om behandling av personnummer förts över från datalagen till personuppgiftslagen. Förarbetena till den särskilda bestämmelsen i datalagen om användning av personnummer och den praxis som utvecklats kring den bestämmelsen kan därför tjäna som vägledning vid tillämpningen av 22 § personuppgiftslagen (jfr *Personuppgiftslagen, En kommentar*, Öman/Lindblom s. 106). Det bör dock framhållas att personuppgiftslagen till skillnad från datalagen utan vidare tillåter behandling av personnummer om den registrerade har samtyckt till behandlingen.

Utskottet vill framhålla att videouthyrare inte har någon rätt att få uppgift om personnummer från sina kunder, och kunderna har inte heller någon skyldighet att lämna personnummer till videouthyrare när de vill hyra en film. Om en kund lämnar ut sitt personnummer till videouthyraren i en sådan situation får det därför anses ske med samtycke. Situationen har sin motsvarighet vid många andra affärsuppgörelser av privat karaktär, där utlämnandet av person-

numret är att se som ett avtalsvillkor som kunden är fri att godta eller förkasta. Enligt utskottets mening finns det således ingen anledning att i personuppgiftslagen särbehandla videouthyrare. Vad som är av vikt i sammanhanget är i stället att det är tydligt för kunden på vilket sätt och för vilket ändamål videouthyraren avser att behandla uppgiften om personnummer. Som redovisats ovan innebär vidare gällande rätt alltså att, om samtycke saknas, uppgifter om personnummer endast får behandlas om det finns ett beaktansvärt skäl. Mot bakgrund av vad som nu anförts bör enligt utskottets mening motion 2000/01:K325 avslås.

Statens personadressregister

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker med hänvisning till sin tidigare bedömning en motion om att det statliga personadressregistret bör avvecklas.

Motionen

I motion 2000/01:K241 av Stig Rindborg m.fl. (m) anfördes att sammanställningar av personuppgifter har blivit en affärsidé. Statens person- och adressregisternämnd intar enligt motionärerna en särställning, vars enda uppgift är att förvalta ett personregister utan särskilt ändamål. Motionärerna påpekar att den som får köpa uppgifter från registret kan skapa profiler om i princip alla bosatta i Sverige. Ju fler personuppgifter som finns tillgängliga, desto tydligare blir profilerna. Ett bevis på detta är enligt motionärerna de direktreklamförsändelser som medborgarna får. Motionärerna anför att det, mot bakgrund av dataskyddsdirektivets syfte och kravet på att behandling av personuppgifter skall ske efter på förhand bestämda ändamål, inte är förenligt med direktivet att låta statens person- och adressregister (SPAR) finnas kvar. Regeringen bör därför skyndsamt ta de initiativ som behövs för att avveckla SPAR.

Bakgrund

Dataskyddsdirektivet

I artikel 6.1 i dataskyddsdirektivet sägs att medlemsstaterna skall föreskriva bl.a. att personuppgifter skall samlas in för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål samt att senare behandling inte får ske på ett sätt som är oförenligt med dessa ändamål (b). Vidare sägs att personuppgifterna skall vara adekvata och relevanta och inte får omfatta mer än vad som är nödvändigt med hänsyn till de ändamål för vilka de har samlats in och för vilka de senare behandlas (c).

Enligt artikel 7 är behandling av personuppgifter tillåten bl.a. om behandlingen är nödvändig för att utföra en arbetsuppgift av allmänt intresse eller som är

ett led i myndighetsutövning som utförs av den registeransvarige eller tredje man till vilken uppgifterna har lämnats ut (e).

Behandling kan också vara tillåten om den är nödvändig för ändamål som rör berättigade intressen hos den registeransvarige eller hos den eller de tredje män till vilka uppgifterna har lämnats ut, utom när sådana intressen uppvägs av den registrerades intressen eller dennes grundläggande fri- och rättigheter som kräver skydd under artikel 1.1 (f).

I artikel 14 b) sägs att den registrerade skall tillförsäkras rätten att efter anmodan och utan kostnader motsätta sig behandling av personuppgifter som rör honom och som den registrerade bedömer kan komma att behandlas för ändamål som rör direkt marknadsföring, eller att bli informerad innan personuppgifter för första gången lämnas ut till tredje man eller för tredje mans räkning används för ändamål som rör direkt marknadsföring, och att uttryckligen få erbjudande om att utan kostnader motsätta sig ett sådant utlämnande eller sådan användning.

Vidare sägs att medlemsstaterna skall vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de registrerade känner till den rättighet som anges i första stycket b).

Lagen (1998:527) om det statliga personadressregistret

Enligt 1 § lagen om det statliga personadressregistret skall det för de ändamål som anges i 3 § med hjälp av automatiserad behandling föras ett statligt personadressregister (SPAR). Registret får användas av myndigheter och enskilda.

I 3 § sägs att uppgifterna i SPAR får behandlas för att aktualisera, komplettera och kontrollera personuppgifter (1). Vidare får de behandlas för att ta ut uppgifter om namn och adress genom urvalsdragning för direktreklamändamål, opinionsbildning eller samhällsinformation eller annan därmed jämförlig verksamhet.

Enligt 4 § andra stycket skall det på begäran av en registrerad anges i SPAR att uppgifter om denna inte får behandlas vid urvalsdragningar enligt 3 § 2 för direktreklam.

I förordningen (1998:1234) om det statliga personadressregistret finns närmare föreskrifter om behandlingen av personuppgifter som avses i lagen om SPAR.

Tidigare riksdagsbehandling

Propositionen 1997/98:136 Statlig förvaltning i medborgarnas tjänst

Statens person- och adressregisternämnd (SPAR-nämnden) inrättades 1986 genom beslut av riksdagen med uppgift att vara huvudman och registeransvarig myndighet för det statliga person- och adressregistret (SPAR). Bestämmelser om SPAR återfanns tidigare i 26–28 §§ datalagen (1973:289), som upphörde att gälla den 24 oktober 1998.

I proposition 1997/98:136 *Statlig förvaltning i medborgarnas tjänst* föreslog regeringen att grundförutsättningarna för SPAR skulle regleras på ett utförligare sätt än tidigare i en särskild lag. Regeringen anförde i propositionen att det bör vara ett statligt åtagande att hålla register med befolkningsuppgifter av hög kvalitet för att tillgodose behovet av kontroll av personuppgifter (s. 71). Verksamheten med SPAR fungerade enligt regeringen väl och tillgodosåg de behov som fanns framför allt på den privata marknaden. Samtidigt hade den tekniska utvecklingen medfört att det finns möjlighet att upprätta privata register över befolkningen. Enligt regeringen var det inte från integritetssynpunkt önskvärt med ett flertal personregister över befolkningen. Regeringen ansåg att en fungerande verksamhet med SPAR kunde förhindra uppbyggnaden av sådana register.

Vidare anförde regeringen att den privata marknaden hade ett stort behov av att genom urvalsdragningar få ut uppgifter om namn och adress. Regeringen påpekade att direktmarknadsföring ofta var den enda praktiskt tillgängliga marknadsföringskanalen för små och medelstora företag. Härtill kom enligt regeringen att SPAR hade stor betydelse för vissa myndigheters verksamhet.

I propositionen framhöll regeringen därutöver att dataskyddsdirektivet och det förestående arbetet med en IT-anpassning av handlingsoffentligheten innebar nya förutsättningar för registren (s. 72). Regeringen avsåg att i anslutning till detta arbete också förbereda ett slutligt ställningstagande till SPAR. Mot den angivna bakgrunden föreslogs i propositionen enbart de ändringar som var direkt påkallade av en direkt anpassning till personuppgiftslagen.

När det gällde registrets förenlighet med dataskyddsdirektivet anförde regeringen att ändamålet med SPAR gäller dels kontroll i allmän mening av befintliga personuppgifter, dels urvalsdragning av personuppgifter. Verksamheten med SPAR måste enligt regeringen sammantaget betraktas som ett allmänt och berättigat intresse. Enskilda som inte ville ta emot direktreklam kunde låta markera detta i registret. Inte heller kundernas behandling kunde enligt regeringen anses oförenlig med det angivna ändamålet med SPAR. Regeringen ansåg att principerna i artikel 6 i dataskyddsdirektivet därmed fick anses tillgodosedda.

Regeringen framhöll vidare att behandling enligt artikel 7 i dataskyddsdirektivet är tillåten när denna är nödvändig för att utföra en arbetsuppgift av allmänt intresse. Dessutom påpekade regeringen att behandling under vissa förutsättningar också får ske när denna är nödvändig för ändamål som rör berättigade intressen hos den registeransvarige eller hos den till vilken uppgifterna har lämnats ut. Enligt regeringen kunde enskilda genom SPAR på ett enkelt sätt kontrollera att personuppgifter i t.ex. kund- eller medlemsregister är korrekta och fullständiga. De kunder som använde SPAR kunde också ha ett berättigat intresse att erhålla urval av uppgifter för direktreklam.

Därutöver framhöll regeringen att lagförslaget innehöll en bestämmelse att en registrerad efter särskild framställan kan undgå att bli föremål för ur-

valsdragning för direktreklam. Detta innebar enligt regeringen att också principerna i artikel 14 i dataskyddsdirektivet var tillgodosedda.

Sammanfattningsvis ansåg regeringen att behandlingen av personuppgifter i SPAR i de former som framgick av förslaget var förenlig med dataskyddsdirektivet.

Konstitutionsutskottets tidigare bedömning

Vid sin behandling av propositionen 1997/98:136 tog konstitutionsutskottet bl.a. också upp en motion där det föreslogs att SPAR skulle avvecklas, eftersom det enligt motionärerna stred mot grundtanken i dataskyddsdirektivet (bet. 1997/98:KU31). Utskottet fann att regeringen i propositionen gjort en genomgång av SPAR:s förhållande till flera viktiga moment i direktivet. Regeringen fann därvid sammanfattningsvis att behandlingen av personuppgifter i SPAR enligt förslaget var förenlig med direktivet. Utskottet framhöll att enligt propositionen borde en användning av uppgifter för de ändamål som styr behandlingen inte, mot bakgrund av den genomgång som görs i det aktuella sammanhanget, anses oförenlig med de ändamål för vilka uppgifterna samlas in. Med vad utskottet här anfört fick motionen anses besvarad, varför den avstyrktes.

Riksdagen beslutade i enlighet med utskottets förslag (rskr. 1997/98:294).

Pågående arbete

Utskottet har inhämtat att det inom Regeringskansliet bereds förslag till ändringar i reglerna om SPAR som syftar till att i fråga om vissa detaljer ytterligare anpassa bestämmelserna till EG:s dataskyddsdirektiv och personuppgiftslagen. Förslagen avser ändringar i förordningen om SPAR.

Utskottets ställningstagande

Enligt utskottets mening fyller SPAR alltjämt ett behov av att försörja såväl enskilda som vissa myndigheter med information som utgör befolkningsuppgifter och håller hög kvalitet. Utskottet vidhåller sin tidigare uppfattning att gällande reglering av behandling av personuppgifter i SPAR är förenlig med dataskyddsdirektivet. Motion 2000/01:K241 avstyrks därför.

Internetombudsman m.m.

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker två motionsyrkanden som tar sikte på att regeringen bör vidta åtgärder för att tillförsäkra bl.a. föräldrar särskild kunskap och hjälp för att de skall kunna skydda sina barn mot skadligt innehåll på Internet. Detta görs med hänvisning till det omfattande arbete som såväl nationellt som i EU bedrivs på detta område.

Motionen

I motion 2000/01:K252 av Per Lager m.fl. (mp) anförs att när det gäller Internet och barnens möjligheter att obehindrat ”surfa” omkring är bristerna i skyddet stora. Enligt motionärerna behövs kompetens för att hjälpa föräldrarna och att skydda barnen. Det behövs kunskaper och hjälp för att stänga eller låsa de sidor som är skadliga för barnen. Detta bör ges regeringen till känna (*yrkande 1*).

Motionärerna anför vidare att samhället, med tanke på Internetanvändningens explosiva utveckling, bör kunna ställa upp med information, vägledning och hjälp vad gäller möjligheten att ”sila” utbudet till hemdatorn. För sådana tjänster krävs enligt motionärerna särskild kompetens, en ombudsman. Det skulle kunna ske genom ett gemensamt kompetensområde för KO och BO, där Internetfrågan får en särskild avdelning eller också genom att en särskild Internetombudsman inrättas. Riksdagen bör begära att regeringen utreder möjligheten att tillsätta en särskild Internetombudsman (*yrkande 2*).

Bakgrund

Svenska åtgärder

I maj 1998 trädde en ny svensk lag i kraft om ansvar för elektroniska anslagstavlor (SFS 1998:112), dvs. tjänster för elektronisk förmedling av meddelanden. Enligt lagen har den som tillhandahåller en elektronisk anslagstavla på t.ex. Internet ett visst ansvar för innehållet, bl.a. genom skyldigheten att ta bort vissa meddelanden som uppenbart avses i brottsbalkens bestämmelser om t.ex. barnpornografibrott och olaga våldsskildring.

I propositionen 1999/2000:86 *Ett informationssamhälle för alla* bedömde regeringen att samhällets intresse av att skydda barn från skadligt innehåll i nya informationsbärande medier, bl.a. Internet, måste tryggas (s. 117). Regeringen anförde att den utöver nationella åtgärder aktivt skulle delta i det internationella arbetet för att skapa ett gott skydd för barn i en globaliserad medievärld.

I skälen för sin bedömning konstaterade regeringen att Sverige deltar i internationellt samarbete på området, bl.a. inom EU (s. 118). Regeringen erinrade om ministerrådets under 1998 antagna rekommendation om skydd av minderåriga och den mänskliga värdigheten i audiovisuella tjänster och in-

formationstjänster respektive rådets handlingsplan för att främja en säkrare användning av Internet. Vidare anförde regeringen att Vårdskildringsrådet ansvarar för att informera branscherna om rekommendationens innehåll, följa branschernas självreglerande arbete och fungera som deras stöd och samtalspartner i frågor som rör skydd av barn och medier. Regeringen påpekade att även handlingsplanen syftade till att främja branschens självreglering. Därutöver anförde regeringen att rekommendationen och handlingsplanen under 1999 följdes upp av två separata rådsslutsatser av EU:s ministerråd om självregleringens roll inom nya medietjänster och behovet av att skydda barn från skadligt innehåll vid framväxten av digital distributionsteknik. Att självreglering förespråkas som komplement till regelverket i dessa och andra internationella dokument hade enligt regeringen delvis att göra med den snabba tekniska utvecklingen. Nationell lagstiftning är inte heller tillräcklig när gäller ett globalt medium som Internet. Regeringen anförde vidare att lagstiftningen givetvis sätter ramarna och erinrar om den svenska lagen om ansvar för elektroniska anslagstavlor. Därutöver framhöll regeringen att informations- och medvetandegörande insatser också är mycket viktiga. Härvid nämnde regeringen bl.a. det arbete som bedrivs inom Vårdsskildringsrådet samt the Unesco International Clearinghouse in Children and Violence on the Screen, vars verksamhet är placerad vid Göteborgs universitet med finansiering av den svenska regeringen.

Genom ett privat initiativ har den ideella föreningen Internetombudsmannen bildats. Föreningen, som bl.a. kan nås via dess hemsida (www.internetombudsmannen.se), har till syfte att tillvarata Internetanvändarnas intressen genom att svara på frågor och vid behov föra debatt. Dess verksamhet bygger på frivilliga insatser från experter. Föreningen har genom regeringsbeslut den 22 december 1999 fått ett projektbidrag om 4 miljoner kronor avseende åren 2000 och 2001. Under 1999 har föreningen också fått medel från bl.a. Stiftelsen för kunskaps- och kompetensutveckling. Föreningen har nyligen avlämnat en rapport till Näringsdepartementet med en första redovisning av sin verksamhet.

Sedan 1999 t.o.m. 2002 pågår kompetensutveckling av lärare i informationsteknik (ITIS-projektet). Halva den svenska lärarkåren skall delta i detta projekt. Enligt ett regeringsuppdrag har vidare Skolverket ansvar för att stödja och stimulera Internetanvändningen i skolan. Detta görs bl.a. genom Skoldatanätet, som skall fungera som en vägledning för lärare i arbetet med att integrera IT i undervisningen. I detta sammanhang har Skolverket också gett ut ett antal skrifter, bl.a. skriften Internet på gott och ont. I denna skrift behandlas de problem som kan uppstå vid Internetanvändning i skolan. Den har delats ut till samtliga lärare och rektorer på grund- och gymnasieskolorna. Den har också delats ut till de s.k. ITIS-handledarna.

Åtgärder inom EU

Som angetts ovan har ministerrådet den 23 november 1999 antagit en slutsats om skydd av minderåriga mot bakgrund av utvecklingen av digitala audiovi-

suella tjänster. I slutsatserna erinrar rådet om sin rekommendation 98/560/EG av den 24 september 1998 om utvecklingen av konkurrenskraften hos den europeiska industrin för audiovisuella tjänster och informationstjänster genom främjande av nationella system för att uppnå en jämförbar och effektiv skyddsnivå för minderåriga och för den mänskliga värdigheten. Rådet erinrade också om gemenskapens fleråriga handlingsplan för att främja en säkrare användning av Internet genom att bekämpa olagligt och skadligt innehåll på globala nät som antogs genom Europaparlamentets och rådets beslut nr 276/1999/EEG (2) och som också erinrade om rådets slutsatser av den 27 september 1999 om resultatet av den offentliga rådfrågningen om grönboken om konvergens (särskilt aspekterna på medier och den audiovisuella sektorn).

Vidare uppmanade rådet medlemsstaterna att löpande kontrollera att nuvarande system för skydd av minderåriga är effektiva och intensifiera ansträngningarna beträffande åtgärder för utbildning och medvetandegörande. Enligt uppmaningen skulle medlemsstaterna också sammanföra berörda industrigrenar och parter, t.ex. programföretag och operatörer, organ för reglering och självreglering inom den audiovisuella sektorn, organisationer för klassificering av programvara och Internet samt konsumentorganisationer för att undersöka olika sätt att nå en större klarhet i värderingen och klassificeringen av audiovisuellt innehåll. Medlemsstaterna skulle vidare fortsätta sitt arbete med att ytterligare främja tillämpningen av den ovan nämnda rekommendationen.

Därutöver uppmanade rådet kommissionen att, utan att befintliga system i medlemsstaterna åsidosätts, och när det är lämpligt genom befintliga finansieringsorgan sammanföra berörda industrigrenar och parter, t.ex. programföretag och operatörer, organ för reglering och självreglering inom den audiovisuella sektorn, organisationer för klassificering av programvara och Internet samt konsumentorganisationer för att undersöka olika sätt att nå en större klarhet i värderingen och klassificeringen av audiovisuellt innehåll i Europa och att stödja utbyte av information och bästa tillvägagångssätt för skydd av minderåriga. Kommissionen uppmanades också att uppmuntra industrin att utveckla användarvänliga produkter för föräldrar och lärare som gör det möjligt för dem att dra nytta av tekniska hjälpmedel för att skydda minderåriga. Vidare skulle kommissionen undersöka möjliga gemenskapsåtgärder för att stödja och komplettera medlemsstaternas verksamhet i syfte att skydda minderåriga från skadligt audiovisuellt innehåll genom större mediekunskap och genom åtgärder för att höja medvetenheten.

Kommissionen skulle samtidigt beakta det arbete som utförs enligt gemenskapens handlingsplan för att främja en säker användning av Internet samt utvecklingen och erfarenheterna i resten av världen.

Enligt uppgift kommer kommissionen under våren 2001 med en utvärdering av rekommendationen 98/560/EG av den 24 september 1998 om utvecklingen av konkurrenskraften hos den europeiska industrin för audiovisuella tjänster och informationstjänster genom främjande av nationella system för att uppnå en jämförbar och effektiv skyddsnivå för minderåriga och för den mänskliga

värdigheten. Det skall också komma en utvärdering av den gemensamma handlingsplanen för att främja en säker användning av Internet.

I regeringens skrivelse 1999/2000:137 *Barn – här och nu, Redogörelse för barnpolitiken i Sverige med utgångspunkt i FN:s konvention om barnets rättigheter* redovisade regeringen barnfrågorna under Sveriges ordförandeskap i ministerrådet inom EU våren 2001. I detta sammanhang redogjorde regeringen för sitt beslut att under det svenska ordförandeskapet arrangera ett expertseminarium med namnet *Barn och unga i det nya medielandskapet* (s. 136 f.). Regeringen anförde att seminariet låg i linje med det redan pågående arbetet inom EU med att skapa en acceptabel skyddsnivå för barn i ett medielandskap kännetecknat av globalisering, snabb teknikutveckling och framväxt av nya system för mediedistribution. Härvid framhöll regeringen att globaliseringen och teknikutvecklingen visade på behovet av att, vid sidan av nationell lagstiftning, förstärka insatserna för att skapa dialog med branscherna, etablera internationella nätverk samt förebygga skadeverkningar genom kunskapsinsamling och informationspridning. Regeringen påpekade vidare att medvetenheten och enigheten inom EU är stor om att det nya medielandskapet kräver nya metoder för att skydda barn.

Det nämnda expertseminariet om det nya medielandskapet och dess konsekvenser för barn och unga hölls i februari 2001. Vid seminariet behandlades bl.a. frågan om skydd av minderåriga från skadligt innehåll på Internet och i dator- och TV-spel.

Tidigare riksdagsbehandling

Konstitutionsutskottet har tidigare under innevarande riksmöte behandlat motioner där frågor om begränsningar av vissa hemsidor på offentliga datorer respektive av utbudet på Internet berörts (bet. 2000/01:KU9). Motionerna tog bl.a. sikte på skyddet för barn och unga vid deras användning av Internet. I sin bedömning hänvisade utskottet till regeringens skrivelse 1999/2000:137 *Barn – här och nu, Redogörelse för barnpolitiken i Sverige med utgångspunkt i FN:s konvention om barnets rättigheter*. Utskottet konstaterade att det redan pågick ett omfattande arbete som syftade till att skydda barn från skadligt och olämpligt medieinnehåll och avstyrkte motionerna.

Utskottets ställningstagande

Enligt utskottets mening är frågan om skyddet för barn och unga i samband med digital distributionsteknik, bl.a. Internet, av väsentlig betydelse i en allt mer expanderande medievärld. Som framgår av redovisningen ovan pågår ett omfattande arbete i denna fråga såväl nationellt som internationellt. Vid sidan av lagstiftningsåtgärder pågår ett arbete för att främja självreglerande insatser samt i form av informationspridning och att göra föräldrar och andra medvetna om de risker som är förknippade med användningen av nya informationsbärande medier. En viktig del i arbetet med att skydda barnen i det nya medielandskapet är givetvis att göra kompetens och kunskap på området lätt

tillgängliga för föräldrar och andra vuxna som ansvarar för barnens skydd. Utskottet utgår från att regeringen noggrant följer upp och tar till vara de insatser som hittills gjorts i detta syfte. Mot denna bakgrund är det enligt utskottets mening inte erforderligt att riksdagen för närvarande vidtar någon åtgärd med anledning av vad som anförs i motion 2000/01:K252 yrkande 1.

I nämnda motion anförs också att det behövs en särskild kompetens – en ombudsman (yrkande 2). Härvid vill utskottet framhålla att, förutom de insatser för att samla och förmedla kompetens som har redovisats ovan, även Barnombudsmannen har till uppgift att bevaka barnens skydd också på detta område. Någon åtgärd med anledning av vad som anförs i motionen i denna del är därför inte heller nödvändig för närvarande. Motionen avstyrks därmed i berörd del.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges inom parentes vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Personuppgiftslagens upphävande (punkt 1)

av Åsa Torstensson (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 1 borde ha följande lydelse:

1. Riksdagen antar nedan framlagda förslag till lag om upphävande av personuppgiftslagen. Därmed bifaller riksdagen motion 2000/01:K341 yrkande 3.

Förslag till lag om upphävande av personuppgiftslagen (1998:204)

Härigenom föreskrivs att personuppgiftslagen (1998:204) skall upphöra att gälla vid utgången av år 2001.

Ställningstagande

Utskottet konstaterar att de åtgärder som vidtagits mot bakgrund av riksdagens beslut uppenbarligen är otillräckliga samt att de redogörelser som lämnats från regeringen inte kommer att vara tillräckliga för att tillgodose syftet med riksdagens tidigare tillkännagivanden. De förändringar som genomförts och regeringens arbete med att förändra direktivet till trots, kommer personuppgiftslagen även framgent att innebära stora inskränkningar av viktiga yttrandefrihetsprinciper, såsom de har formulerats i 2 kap. 1 § regeringsformen. Det är därför lämpligt att nu pröva en annan ordning, där befintliga lagar som styr yttrandefrihetens gränser och registrering av personuppgifter, prövas mot dataskyddsdirektivet. Enligt utskottets uppfattning bör dessa lagar i det stora flertalet fall vara tillräckliga för att direktivets krav skall kunna anses vara uppfyllda. Endast i de fall direktivet eller 2 kap. 3 § regeringsformen innehåller bestämmelser som inte tillgodoses genom detta förfarande bör särslagstiftning tillämpas. Utskottet anser alltså i enlighet med motion 2000/01:K341 att personuppgiftslagen nu bör upphävas.

2. Dataskyddsdirektivet och juridiska personer (punkt 4)

av Åsa Torstensson (c) och Helena Bargholtz (fp)

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 4 borde ha följande lydelse:

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad utskottet anført. Därmed bifaller riksdagen motion 2000/01:K341 yrkande 5.

Ställningstagande

Enligt utskottets mening är det särskilt angeläget att regeringen, i sitt intensifierade arbete med att verka för en revidering av dataskyddsdirektivet i riktning mot en missbruksmodell, också arbetar för att det inte sker en utvidgning av direktivet till att omfatta juridiska personer. Detta bör med bifall till vad som anføres i motion 2000/01:K341 yrkande 5 ges regeringen till känna.

3. Statens personadressregister (punkt 8)

av Per Unckel (m), Inger René (m), Nils Fredrik Aurelius (m) och Per-Samuel Nisser (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 8 borde ha följande lydelse:

8. Riksdagen tillkännager som sin mening vad utskottet anført. Därmed bifaller riksdagen motion 2000/01:K241.

Ställningstagande

Utskottet vill framhålla att SPAR-nämndens enda uppgift är att förvalta ett personregister utan särskilt ändamål. Den som får köpa uppgifter från registret kan vidare skapa profiler om i princip alla bosatta i Sverige. Mot bakgrund av dataskyddsdirektivets syfte och krav på att behandling av personuppgifter skall ske efter på förhand bestämda ändamål, kan det enligt utskottets mening inte anses förenligt med direktivet att låta SPAR finnas kvar. Enligt utskottets mening bör regeringen därför, i enlighet med vad som anføres i motion 2000/01:K241, skyndsamt vidta åtgärder för att avveckla SPAR. Detta bör ges regeringen till känna.

4. Internetombudsman (punkt 9)

av Per Lager (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 9 borde ha följande lydelse:

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad utskottet anført. Därmed bifaller riksdagen motion 2000/01:K252 yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Enligt utskottets mening är det, med tanke på Internetanvändningens explosiva utveckling, nödvändigt att samhället svarar för att information, vägledning och hjälp finns att tillgå när det gäller möjligheterna att skydda sig från skadligt innehåll på Internet. Utskottet anser därför, i enlighet med vad som

anförs i motion 2000/01:K252 yrkande 2, att det behövs en särskild ombudsman som samlar sådan kompetens och förmedlar denna typ av tjänster. En sådan särskild ombudsman har vidare – av hänsyn till samma skyddsintresse som Konsumentombudsmannen (KO) och Barnombudsmannen (BO) en gång inrättades – en given uppgift i en modern demokrati. Utskottet gör bedömningen att denna särskilda uppgift dock inte på ett tillräckligt tydligt sätt ryms inom de nuvarande ombudsmännens uppgifter, utan den bör åläggas antingen KO och BO gemensamt eller en särskild Internetombudsman. Regeringen bör därför låta utreda om en sådan speciell uppgift kan handhas av nuvarande ombudsmän eller om inrättande av en särskild Internetombudsman behövs och hur t.ex. kompetensen hos den existerande ideella föreningen Internetombudsmannen, som har tillfälligt stöd, skulle kunna tas till vara i detta sammanhang. Med bifall till nämnda motion i berörd del bör vad utskottet nu anfört ges regeringen till känna.

Särskilt yttrande

Översyn av personuppgiftslagen och dataskyddsdirektivet

Helena Bargholz (fp) anför:

Offentlighetsprincipen och yttrandefriheten utgör omistliga liberala värden. Att värna dem, oavsett medium, är en viktig uppgift för Folkpartiet. EG:s dataskyddsdirektiv och den personuppgiftslag som stiftades med anledning av direktivet har, såsom de har kommit att tillämpas, inneburit allvarliga inskränkningar av dessa centrala friheter. Folkpartiet har därför i flera sammanhang pekat på behovet av en omprövning av de nuvarande bestämmelserna.

För närvarande pågår en översyn av dataskyddsdirektivet inom unionen. EG-kommissionen skall under hösten 2001 lämna en rapport om hur direktivet skall förändras. I Sverige äger just nu en offentlig utvärdering av dataskyddsdirektivet rum, bl.a. i form av en öppen enkät riktad till allmänheten. En samrådsgrupp med representanter från samtliga riksdagspartier har tillsatts i syfte att utmejsla en svensk position inför de kommande överläggningarna. Folkpartiet kommer under denna process att driva kravet om största möjliga respekt för offentlighet och yttrandefrihet – också i de elektroniska medierna.

Jag väljer att markera Folkpartiets principiella ståndpunkt genom ett särskilt yttrande. Utskottet borde ha väntat med att behandla de motioner som rör dataskyddsdirektivet och personuppgiftslagen till dess att den offentliga utvärderingen är klar och samrådsgruppens arbete är slutfört senare i år. En ny lagstiftning som, bättre än den existerande, skyddar viktiga medborgerliga rättigheter på området kräver en noggrann och gedigen parlamentarisk beredning.

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden

2000/01:K241 av Stig Rindborg m.fl. (m) vari yrkas:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en avveckling av Statens person- och adressregisternämnd.

2000/01:K252 av Per Lager m.fl. (mp) vari yrkas:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om behovet av att skydda barnen mot kränkningar på Internet.

2. Riksdagen begär att regeringen utreder möjligheten att tillsätta en särskild Internetombudsman.

2000/01:K260 av Runar Patriksson (fp) vari yrkas:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att införa en bestämmelse i begravningskungörelsen att gravbrev också skall innehålla personnummer på den till vilken gravrätt upplåtits respektive övergått.

2000/01:K270 av Ingvar Svensson m.fl. (kd) vari yrkas:

Riksdagen beslutar att ändra 21 § personuppgiftslagen så att personuppgifter som avses i paragrafen får behandlas om kravet på samtycke är uppfyllt.

2000/01:K283 av Per Unckel m.fl. (m) vari yrkas:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen under det svenska ordförandeskapet i Europeiska unionen bör ta initiativ till en revidering av EG-direktivet 95/46/EG.

2000/01:K325 av Carina Hägg (s) vari yrkas:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att inte tillåta personnummerregistrering vid uthyrning av videofilmer.

2000/01:K341 av Åsa Torstensson m.fl. (c) vari yrkas:

3. Riksdagen beslutar att personuppgiftslagen (1998:204) skall upphöra att gälla.

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av att förhindra att dataskyddsdirektivet utsträcks till juridiska personer.

2000/01:T718 av Eva Flyborg m.fl. (fp) vari yrkas:

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att göra en översyn av personuppgiftslagen i syfte att analysera om lagen har fått en mer långtgående begränsning än vad EU-direktivet anger.

7. Riksdagen begär att regeringen arbetar för att få fram ett nytt EU-direktiv som bättre uppmärksammar balansen mellan offentlighet och integritet.